

через об'єктову складову, а сутнісні характеристики розкриваються через його відповідну архітектуру. Враховуючи те, що продукція сільського господарства є, здебільшого, сировинною і реалізується аграрними підприємствами без поглибленої переробки, то основною цільовою аудиторією та кінцевими споживачами на внутрішньому ринку є переробні підприємства та експортери сільськогосподарської продукції [3].

Література.

1. Балабанова Л.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: [монографія] / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. – Донецьк : Дон ДУЕТ, 2006. – 294 с.
2. Іващенко О.В. Економічна сутність категорії «ринку» / О.В. Іващенко // Вісник ХНАУ. Серія «Економіка і природокористування». – Випуск 5.– X : ХНАУ, 2007. – С. 161-165.
3. Іващенко О.В. Формування прибутку с сільськогосподарських підприємствах / О.В. Іващенко // Вісник СНАУ. Серія «Економіка та менеджмент». – Вип. 4 (35). – Суми : СНАУ, 2009. – С. 71-76.
4. Мандич О.В. Стратегії конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств / О.В. Мандич // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Вип. 1 (07). – Ч. 1. – Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – С. 116-120.
5. Мандич О.В. Стратегії підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств: інструментальний підхід / О.В. Мандич // Вісник ХНТУСГ : економічні науки. – Вип. 172. – 2016. – С. 141-147.

ОПТОВІ РИНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ – ДОСВІД ЄВРОПИ

***ГРИНИШИН Г.М., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМ. С.З. ҐЖИЦЬКОГО***

Оптові ринки сільськогосподарської продукції (ОРСП) – вагомий елемент маркетингової інфраструктури аграрного ринку. Оптові ринки є зв'язною ланкою між виробництвом продукції та її збутом. Це також важливий механізм забезпечення продовольчої безпеки країни, розвитку конкуренції, підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських товаровиробників і зменшення рівня тінізації економіки.

Серед науковців немає одностайної думки щодо чіткого визначення терміну оптовий ринок.

Відповідного до вітчизняного законодавства, оптовий ринок - юридична особа, предметом діяльності якої є надання послуг із забезпечення оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією і якій у встановленому законом порядку надано статус оптового ринку сільськогосподарської продукції.

За визначенням заступника директора Інституту розвитку аграрних ринків Романа Корінця, оптовий ринок - це місце, де здійснюється оптова торгівля, зокрема, оптова торгівля сільгосппродукцією. На такому ринку не торгують у роздріб, тобто не продають товар безпосередньо кінцевим споживачам. Економісти зазначають, що ОРСП - цивілізоване місце зустрічі оптових пропозицій сільгосппродукції та відповідного попиту, де виявляють реальну ціну товару, вирівнюють її коливання, оперативно переміщуючи товарні потоки [3].

Світовий досвід показує, що оптові ринки сільськогосподарської продукції – єдина можливість перейти від стихійної торгівлі до прогнозованої та підпорядкованої чітким правилам. Діяльність ринків багатьох європейських держав - яскраве тому підтвердження.

Переважаюча більшість гуртових ринків у світі були засновані у період з 1950 по 1970 роки. Особливо активно почали розвиватися оптові ринки після Другої світової війни. У Німеччині, Франції, Італії, Великобританії оптові ринки стали основним місцем забезпечення торгівлі продовольчими товарами. Проте їхня історія розпочалася значно раніше. Все почалося з муніципальних ринків на початку 20 століття. Майже всі ринки були компонентами міської інфраструктури, маючи на меті організувати та сконцентрувати плодово-овочеву, квіткову, рибну та м'ясну оптову торгівлю в одному місці. Це стало необхідним із-за характеру роздрібною торгівлі – її сегменти часто зводилися в різних кінцях міста, що на той час дозволяло задовольняти потреби великої кількості магазинів та споживачів. Ці ринки слідували власним принципам торгівлі, так як були націлені на різних споживачів. З появою магазинів самообслуговування із широким асортиментом, гуртові ринки змушені збільшити свої розміри та зібрати різноманітну продукцію в одному місці. Це стало початком формування подібних сучасним гуртових ринків.

Оптовий ринок Ранжис, що знаходиться в Парижі, є одним із найбільших оптових ринків у Європі. Цей ринок було створено у 1969 році, займає 220 га та має розвинуту інфраструктуру, криті

торгові зали площею 118 га, адміністративні будівлі займають 47 га, а залізничні станції та автомобільні стоянки 55 гектарів. Оптовий ринок працює цілодобово. Серед постачальників 296 великих об'єднань оптової торгівлі, великі товаровиробники, кооперативні об'єднання, а покупцями є об'єднання роздрібною торгівлі, супермаркети, а також інші підприємства роздрібною торгівлі та суспільного харчування. Останнім часом він набув міжнародного значення [2].

Найстарішим ринком у світі є Grossmarkt Hamburg, Німеччина (перша згадка 962 року). Офіційно ринок відкрито у 1962 року (знаходиться у державній власності). Ринок обслуговує 15 млн. населення. Загальна площа – 28 га. Щоденно ринок відвідує – 398 осіб. Особливістю цього ринку є наявність розвиненої інфраструктури, що забезпечує доставку продукції з порту, з залізничного вокзалу і мережі автомагістралей у найкоротші терміни [3].

В Іспанії створено власну модель інфраструктурного забезпечення реалізації сільськогосподарської продукції, але функціонує вона також за домінуючої ролі держави в цьому процесі. Ще у 1966 р. урядом країни було засновано компанію «Меркаса», яка являє собою державне підприємство, а за своєю організаційно правовою формою – ВАТ. Мережа «Меркаса» складається з 23 оптових ринків, які надають широкий спектр логістичних послуг і розташовані у такий спосіб, що покривають усю територію країни. Ці ринки займають загальну площу 700 га. У мережі працює близько 3600 компаній; щороку ці ринки відвідує понад 16 млн. покупців. Через ці оптові ринки реалізується 65 % фруктів і овочів, що споживаються в Іспанії.

У Польщі ОРСП найбільш активно почали розвиватися з другої половини 90-х років минулого століття. Усі оптові ринки Польщі створено за фінансової та організаційної підтримки місцевого керівництва і крупних банків. Серед акціонерів є також організації виробників і ринкових споживачів, ринки у Гданську і Любліні профінансовано позиками від Світового Банку, а ринок у Варшаві – ЄБРР. Оптовий ринок сільськогосподарської та харчової продукції Bronisze поблизу Варшави розміщується більш ніж на 60 га землі. Він є найсучаснішим і чи не найбільшим ринком у Центральній і Східній Європі, він діє з 1995 р. [1]. Один із найбільших оптових ринків у Познані є першим оптовим ринком європейського стандарту з продажу плодоовочевої продукції, квітів і продуктів харчування. Відкритий у 1992 році, нині він постачає продукцію близько 5 тисячам компаній центрально-східної та північної Польщі. Щорічний обіг складає близько 400-500 млн. злотих (приблизно – 10-15 млн. дол.

США) або 300-500 тисяч тонн продукції. Ринок займає 12 га площі і розміщується у 12 торговельних павільйонах для плодоовочевої продукції, 4 – для харчової, 2 – для фруктів. Також має склади та павільйон для садової продукції.

В Італії – це група компаній Mercasir, що створена 1988 р. Муніципалітетом для управління багатофункціональним Харчовим Центром Флоренції, що займається всіма видами діяльності, пов'язаними з оптовою торгівлею продуктами. Фруктовий та овочевий оптові ринки мають щорічний товарооборот 160 000 тонн. Та Veronamercato – акціонерним товариством, заснованим 1989 року приватними та державними акціонерами. Ринок розрахований на реалізацію 600 000 тонн фруктів та овочів щорічно.

Світовий досвід показує, що державою регулюються практично усі аспекти життєдіяльності оптових ринків. У процесі державного регулювання застосовуються законодавчі і фінансові важелі.

Література.

1. Bronisze. Biuletyn informacji publicznej [Electronic resource]. – Access mode : www.bronisze.com.pl/bip/struktura_wlasnosci/59

2. Informe anual Mercasa 2010 [Electronic resource]. – Access mode: www.mercasa.es/publicacion/informe_anual_mercasa_2010

3. Das Herz des Großmarktes ist der Fruchthof Berlin [Electronic resource]. – Access mode: www.berliner-grossmarkt.de

4. Корінець Р.Я. Оптові ринки сільськогосподарської продукції: запитання та відповіді / Р.Я. Корінець, Л.О. Шевцова. – Київ :Українські технології, 2007. – 91 с.

5. Корінець Р.Я. Про діяльність асоціації оптових ринків сільськогосподарської продукції / Р.Я. Корінець // Економіка АПК. – 2011. – № 9. – С. 75-82.

ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН ПРИ ФОРМУВАННІ АГРАРНОГО РИНКУ

***Довгопол Є.О., Самойленко Д.Г., студенти*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Конкуренція є первинною та основною економічною силою, притаманною ринковій економіці, а також є необхідним атрибутом

---

* Науковий керівник – Мандич О.В., д.е.н., доцент